

Lapin hyvinvoinnin ja terveyden TKI – keskittymän konseptin kehittäminen

**Euroopan unionin
osarahoittama**

LAPIN LIITTO

innokaupungit

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

LAPIN AMK
Lapland University of Applied Sciences

**Mihin tarvitsemme
Lapin hyvinvoinnin
ja terveyden TKI –
keskittymän kaltaisia
ekosysteemejä?**

Euroopan unionin
osarahoittama

LAPIN LIITTO

innokaupungit

**”Ekosysteemejä tarvitaan, kun haasteet ovat
laaja-alaisia ja epäselviä ...**

**laaja - alaisten ja epäselvien haasteiden ratkominen
vaatii vuorostaan kumppanuuksia.**

Ekosysteemisille haasteille on tyypillistä, että niitä ei voida ratkaista yksittäisellä toimenpiteellä ja haasteen taklaamisen edellytysten rakentaminen vaatii aikaa.

Ekosysteemitoinnin tavoitteena on edistää monenlaista tekemistä eri sektoreilla ja tasoilla. Lisäksi se vaatii suhteiden rakentamista, luottamuksen luomista ja yhteiskehittämistä.

**Suunnitelmallinen ja toimiva ekosysteemitointi vaatii
orkestrointia ja fasilitointia >>> **Se ei synny sattumalta!”****

Lähde: *Keränen, K. 2023 | Seppälä 2020; Seppälä & Keränen 2023*

Miten hyvinvointi käsitetään?

Hyvinvoinnin määrittely = yhteinen ymmärrys

Hyvinvointi käsitteenä

*Hyvinvointi ja elämän tavoitteet
muuttuvat ajassa, mutta edellyttävät
aina hyvinvointia edistäviä
yhteiskunnallisia ja sosiaalisia
rakenteita. (Ylilahti 2021.)*

Mitä on hyvinvointi?

- Yksilö- ja makrotason hyvinvointi
- Paikallisen näkökulman löytäminen
- Turvallisuus näkökulma (pehmeä/kova turvallisuus)
- Arjen turvaa ja mahdollisuuksia
- Koulutusta, sivistystä ja harrastustoimintaa
- Resilienssi (kyky selvitä)
- Kokemus osallisuudesta ja mahdollisuuksista vaikuttaa
- Turvallisuuden kokemus muutoksessa
- Turvallisuus nykyaikana myös reaaliaikaista viestintää
- Tunne, että joku välittää

Hyvinvointi on kokonaisvaltaista, mihin kuuluu osallisuus, oikeus elää omalla alueella ja käyttää omaa kieltä > Kulttuurinen hyvinvointi

Hyvinvointi nähdään luonnon kautta, kun luonto voi hyvin ihminen voi hyvin > Planetaarinen terveys.

Poliittisen hyvinvoinnin vaikutukset saamelaisiin:

Maa- ja metsätalousministeriö, elinkeinoministeriö, ympäristöministeriö ja terveys- ja sosiaaliministeriö (tässä järjestyksessä).

Euroopan unionin
osarahoittama

LAPIN LIITTO

innokaupungit

Toimijaverkoston kokoaminen ja tarpeiden kartoittaminen

- ✓ *Työpajojen tulosten yhteenveto*
- ✓ *Työpajojen osallistujamäärät*

**Euroopan unionin
osarahoittama**

LAPIN LIITTO

innokaupungit

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

LAPIN AMK
Lapland University of Applied Sciences

Miten **hyvinvointi** käsitetään?

Hyvinvoinnin määrittely = yhteinen ymmärrys

Paikallisten ihmisten näkökulma ekosysteemiin!

Markkinalähtöisyydestä ihmislähtöisyyteen

>>> Lapin vahvuus?

**Kulttuuri- ja luontonäkökulman
sekä talouden vaikutus hyvinvointiin**

Kompleksinen kokonaisuus

**Miten uusia osajia saadaan
Lappiin?** veto- ja pitovoimatekijät

Ekosysteemin arvot ja toiminnan eettisyys

O
D
O
T
U
K
S
E
T

Yhteistyötä toivotaan ja tarvitaan eri
toimijoiden välillä.

Kuka ottaa vastuun koordinoinnista?

Ekosysteemin rakenne on tärkeä hahmottaa.

Systeeminen näkökulma

*Lähestymistapa laajalla skaalalla eri
kohderyhmiin.*

Mitä on **hyvinvointi**?

Hyvinvoinnin määrittely > yhteinen ymmärrys

- Yksilö- ja makrotason hyvinvointi
- Paikallisen näkökulman löytäminen
- Turvallisuus näkökulma (pehmeä/kova turvallisuus)
- Kulttuurin moninaisuus, oikeus omaan kieleen ja palveluihin

Organisaatioiden rooli TKI-keskittymässä :

Kunnat

Ennalta ehkäisevä toiminta ja ennakoivat palvelut kuuluvat osaksi perustehtävää | 2025 alkaen vastaavat alueen työllisyydestä | Aukkaiden edunvalvonta | Mahdollinen tiedon tuottaja ja vaikuttavien rakenteiden mahdollistaja.

Lapha

Tutkimus- ja kehittämistyö | Linkki YTA-alueelle | Kokeilu ympäristö uusille innovaatioille

Yritysten **rooli** TKI - keskittymässä:

- Hyvinvointipalveluiden kehittäminen ja tuottaminen
- Julkisen terveydenhuollon kumppani
- Kehitys- ja tutkimusprojektit
- IT – ratkaisut, videoteknologia, datan tuotto
- Käännös- ja tulkkaukspalvelut
- Yhteistyö turvallisen asuinympäristön ja auttamisverkoston luomisessa.

Tarvitaan:

- ✓ Lain edustus
- ✓ Laajasti yrityksiä
- ✓ Kaikkien sektoreiden hyödyntämistä
- ✓ Kuntalaisia
- ✓ Kiinnostuneille mahdollisuus osallistua

Hyvinvointialueen sitoutumisen taso
> **Laphan rooli?** <

Hyvinvointia on mm. tunne turvallisuudesta.

Uusia näkökulmia palvelupolkujen- ja prosessien rakentamiseen.

Toimiva rakenne, **selkeä työnjako ja aito tahtotila yhteistyöhön**, sekä sen kehittämiseen/lisäämiseen.

Yhteistyö houkuttelevaksi
> Toivotaan konkretiaa!

Määrätietoinen **johtaminen**

Avoin yhteistyö ja **tiedottaminen**
> Myös aluehallitukseen.

ODOTUKSET

Yhteistyötä
kolmannen sektorin
ja oppilaitosten kanssa.

Wellbeing työpajan yhteenveto, saamelaisalueen toimijat

CoDe

Mitä on hyvinvointi?

> Hyvinvointi – käsitteen rajaaminen?

Kokonaisvaltaista, johon kuuluu osallisuus, oikeus elää omalla alueella ja käyttää omaa kieltä

> Kulttuurinen hyvinvointi korostuu.

Jos luonto ei voi hyvin, niin ei yksilö, perhe tai yhteisöäkään

> Planetaarinen terveys

Olemassa olevia resursseja:

- ✓ Saamelaisorganisaatiot, -neuvosto ja -käräjät
- ✓ Koulutusorganisaatiot
- ✓ Sanks/ Sa'nag
- ✓ Lapha ja THL
- ✓ Suomen Akatemia ja kulttuurirahasto
- ✓ MII OVTTAS –verkosto
- ✓ Alkuperäiskansojen hyvinvointiin liittyvät yhteistyöverkostot > Pohjoismaiden hyvinvointikeskus

Elinkaarimalli yhteiskehittämiseen ja tiedon jalkauttamiseen

- Kosketus alueella asuviin mahdollistaa luottamuksen rakentumisen
- Ruohonjuuritasolla tehtävä yhteistyö hedelmällisintä!

Poliittisen hyvinvoinnin määritteiden vaikutukset saamelaisiin:

Maa- ja metsätalousministeriö, elinkeinoministeriö, ympäristöministeriö ja terveys- ja sosiaaliministeriö (Huom! Tässä järjestyksessä!).

ODOTUKSET

Saamalaisten osallistaminen

kaikessa TKI - kehittämistyössä.

Tutkitun tiedon ja hiljaisen tiedon yhdistäminen hyvinvoinnin näkökulmasta

Yhteinen alusta, jolloin tiedon jakaminen ja saaminen helpottuu.

Erityispiirteiden huomioiminen

OCAP - periaatteet

60% Saamelaisista asuu muualla, kuin saamelaisalueella.
Erityisesti huomioitava rajat ylittävä yhteistyö (Norja ja Ruotsi).

Mitä on **hyvinvointi**?

- Arjen turvaa ja mahdollisuuksia
- Koulutusta, sivistystä ja harrastustoimintaa
- Resilienssi (kyky selvitä)
- Kokemus osallisuudesta ja mahdollisuuksista vaikuttaa
- Turvallisuuden kokemus muutoksessa
- Tunne, että joku välittää.

Olemassa olevia resursseja:

Työllisyystoimijat | Järjestöt | Lapin liitto
Psykiatrian palvelun tuottajat
Kansanedustajat | Eri hankkeiden edustajat
Liikunta- ja kulttuuritoimijat | Päättäjät

Mukana asiakaslähtöisten palvelujen ja palvelupolkujen kehittämistyössä

Terveydenedistämistyötä ennen ja jälkeen sairaalahoidon.

”Esimerkiksi kaikki eivät tarvitse psykoterapiaa vaan arjen kannattelua.”

Terveyden edistämistyötä eri tavoilla:

Ryhmässä, etänä ja kasvokkain

Yhteistyötä, kehittämistä ja boxin ulkopuolelta ajattelu

Järjestöt mukana palveluiden suunnittelussa alusta asti
Eri toimijat saman pöydän ääreen

Näkyvyys, tiedottaminen ja tiedonkulku

Tietoisuus eri toimijoiden toiminnasta

Tiedolla johdettavaa vaikuttamista

koko maakunnan kehittämiseksi

Yhteistä hanketyöskentelyä

Tukea rahoitukseen

Luonnon arvojen huomioiminen

Järjestöjen rooli TKI- keskittymässä:

- Asiantuntijatieto, koulutus ja kokeilut
- Yhteistyökumppani, tiedon tuottaja sekä toiminnan kehittäjä
- Hyvinvointipalvelujen tuottaja
- Terveyden edistämisen eri mallit

Minkälaisia painopisteitä TKI - toiminnalle?

Digitaalisuus

- Digitaalisten palvelujen tarve erilaisille ihmisille
- Monikanavaisuudessa paljon mahdollisuuksia
- Matalan kynnyksen ja ensi vaiheen lähestymiskeino
- Mahdollistaa oikeaan tietoon perustuvia syöttöjä.

Osaamispääomaa erityispiirteiden kautta

- Ketterä ajattelumaailma
- Muutos vastarinta suhteessa vähäisempää
- Pitkät etäisyydet ja harvaan asuttu seutu
- Pienet toiminta-alueet, joissa asioita pitää ratkoa hyvin eri tavalla kuin muualla.
- Saamelaisuus

Lapset ja nuoret

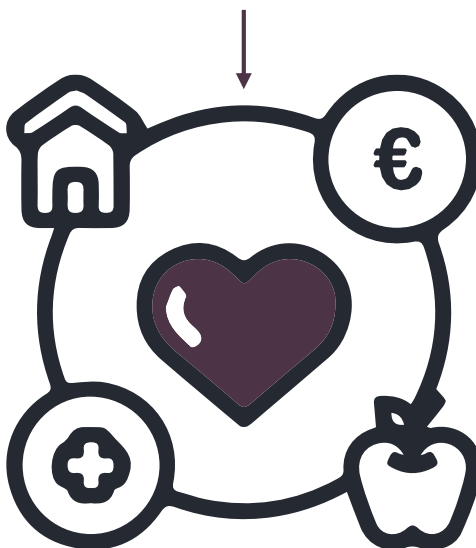
- Korona-ajan jälkeinen eristyneisyys synnyttänyt mielenterveyshaasteita. > *Pahoinvointi kasvaa!*
- Nuorilla tunne, että toivo tulevaisuudesta on viety. > *Pitkä tulevaisuus kuitenkin vielä edessä.*

Työikäiset

- Työelämän murrokset huomioon
- Mielenkiintoinen tutkimuskohderyhmä

Rooli TKI - keskittymässä:

Asiantuntija ja tiedon tuottaja

O
D
O
T
U
K
S
E
T

Ekosysteemin johtaminen

Valmentavaa johtamista | Verkostojohtamisen taitoja ja oppiva verkosto | Moninäkökulmaisuuksia ja sen vahvistamista. | Myös ulkopuolelta tulevien tuoreiden ideoiden ja vaihtoehtoisten ajatusten hyödyntäminen.

Ilmiöperustainen ratkaisutapa

Mitä yhteiskunnassa tällä hetkellä tapahtuu?
Mitkä ovat tämän päivän rakenteet, joissa ihmisten hyvinvointi pitäisi toteutua?

Rakenteellisia ratkaisuja

Mikä kyvykkyys meillä on vastata siihen, mikä tuottaa pahoinvointia, jos rakenteet eivät ole enää tätä päivää?

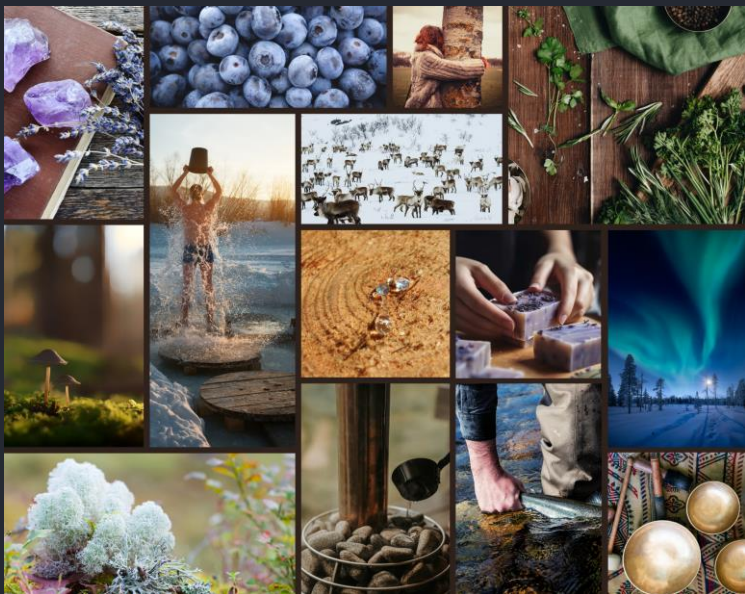
Tulevaisuuden ennakointi

Turvallisuus | Yhteiskunnan globaalit ilmiöt | Luonnonjärjestelmien tasapaino

"Syrjäytyminen sisäisen turvallisuuden isoimpia riskejä."

Nuorisovaltuuston terveiset:

→ Toiveena, että aikuisten puhe ja keskustelu olisi positiivisempaa
→ ja jokainen aikuinen puuttuisi kiusaamiseen.

Teknologia

Turvallisuus

**Työpajoissa
korostuneet teemat**

Lapin hyvinvointihaasteiden ja -tarpeiden sekä toimintaympäristön kartoitus

✓ *Koonti keskittymän toimintaympäristöstä, tunnistetuista haasteista, TKI - tarpeista sekä hyvistä käytännöistä toiminnan käynnistämisen pohjaksi.*

**Euroopan unionin
osarahoittama**

LAPIN LIITTO

innokaupungit

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

LAPIN AMK
Lapland University of Applied Sciences

Toimintaympäristön kartoitus

1. Älykkään erikoistumisen strategian painopisteet (2023)
2. Lapin strategiset painopisteet (2022 – 2025)
3. Hyvinvointiohjelma (2025)

1) Älykkään erikoistumisen strategian painopisteet

- Kiertotalous kestävän kasvun perusteena.
- Hyvinvointia ja elämispalveluista luonnosta.
- Teknologiat kestävän palvelutuotannon uudistajana.
- Uusiutuvan energian ratkaisut omavaraisuuden edistäjänä.

2) Lapin aluekehittämistä ohjaavat strategiset painopisteet (Lappi – sopimus)

- Arktinen talous ja teollisuus kasvavat kestävästi uudistumalla
- Väestökehityksen ja työvoiman riittävyyden haasteet hallintaan
- Osaamisen kehittäminen vastaamaan toimintaympäristön nopeita muutoksia
- Elinympäristön laatu, hyvinvointi ja peruspalvelut hyvän elämän osatekijöinä
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen
- Hyvä saavutettavuus kilpailukyvyyn ja kasvun mahdollistajana
- Saamelaiskulttuurin elinvoimaisuus

3) Lapin hyvinvointiohjelman visio ja painopistealueet

Me teemme kaikille hyvän elämän maailman puhtaimmassa maakunnassa. Lappilaisten hyvinvointia edistää vetovoimaisuuden ekosysteemi, johon sisältyvät ympäristö ja yhteisö, yhdessä tehty viihtyvyys, toisten arvostus ja välittäminen sekä sujuva ja turvallinen arki. Eri ikäryhmät tukevat toisiaan elämänpoluilla. Älykkäitä ratkaisuja hyödyntäen ja kehittäen lisäämme lappilaista hyvinvointia.

- Lappilainen onnellinen lapsi kasvaa turvallisessa perheessä, aktiivisessa yhteisössä, yhteydessä luontoon.
- Lappilainen nuori on tulevaisuuteen orientoitunut, onnellinen ja aktiivinen osa tasa-arvoista Lappia
- Lappilainen sujuva arki mahdollistaa aktiivisuuden ja osallisuuden sekä omasta itsestä ja läheisistä välittämisen.
- Lapissa ikäännyttään arvostettuna ja aktiivisena osana yhteisöä sekä turvallisesti omanlaista elämää eläen.

Lapin erityisyys on luonnossa ja sen tuomassa hyvinvoinnista alueen asukkaille ja yrittäjille.

”Luonto, mukaan lukien hyvinvointi, on yksi kansainvälisen matkailun megatrendejä vastuullisuuden ja digitalisaation ohella. Lapin luonto tarjoaa sekä asukkaille että vierailijoille erinomaiset virkistys- ja elämysmahdollisuudet, mikä edistää perinteisen matkailuyrittäjyyden ja matkailutuotteiden lisäksi myös uudenlaista hyvinvointiyrittäjyyttä.”

(Mäclin 2024, Lapinliitto)

O
D
O
T
U
K
S
E
T

Luonnon fyysisen saavutettavuuden ja metsien monikäyttöisyyden mahdollistamisen toimeenpanossa tulee huomioida myös alueen väestön hyvinvointi. **Kehittämistyöhön tarvitaan kuntia, alueen yrityksiä sekä erilaisia seuroja.** (Lapin hyvinvointiohjelma)

Elinkeinolähtöisyyden merkitys

Epätavalliset yhteydet ja yhteistyö voivat synnyttää uusia innovaatioita.

Hyvinvointia ja elämyspalveluita luonnosta

(Lapin älykkään erikoistumisen strateginen painopiste)

- Luonnon hyödyntäminen kestävien hyvinvointi- ja elämyspalveluiden lähteenä
- Yritysten vastuullisen kasvun vauhdittaminen
- Kestävemmän palvelutuotannon uudistaminen teknologian avulla.

Luonto on lappilaista erityisyyttä ja teknologia toimii asioiden mahdollistajana.

Wellbeing haastattelu, saamelaisasioiden asiantuntija THL CoDe

Hyvinvoinnin ja terveyden ekosysteemissä tulee ottaa huomioon, että saamelaisilla on kolme virallista kieltä Suomessa (*pohjoissaame, inarinsaame, koltansaame*).

Saamelaisia asuu paljon myös saamelaisalueen ulkopuolella (*yli 60% asuu saamelaisalueen ulkopuolella*).

Yksi ihminen ei voi koskaan edustaa koko saamelaiskulttuuria.

Mahdollisuuksien mukaan TKI työssä tulisi olla mukana edustus kaikista suomessa puhutuista saamenkielistä. Myös hankesuunnittelussa on tärkeää ottaa mukaan saamelaisten edustaja (*esim. saamelaiskäräjät, sámisoster ry, Laphan saame kehittämisyksikkö, THL saame asiantuntija, kelan saame asiantuntijat*).

O
D
O
T
U
K
S
E
T

Luonnon muutos aiheuttaa haasteita saamelaisille.

Kulttuuri ja elinkeino ei ehdi mukaan nopeaan luonnon muutokseen. Kulttuuri, historia ja perinteet täysin sidoksissa luontoon, perinteisiin maihin ja elinkeinoihin.

Saamelaisten itsemääräämisoikeus puuttuu tai ei toteudu riittävästi.

Se aiheuttaa mielen hyvinvoinnin haasteita. Saamelaiset kokevat suomalaisen valtaväestön asenteet rasismina.

Hyvinvointipalveluissa "velkaa"

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kehitys ei näy samalla tavalla saamelaispalveluissa (*esim. saamenkieliset digitaaliset palvelut puuttuvat*).

Saamenkielisiä asiantuntijoita ei ole riittävästi Toisaalta valtaväestön saamenkielen kulttuurin ja historian tuntemus on heikkoa.

Planetaarisen terveyden merkitys, sekä sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten kulttuurinen kompetenssi korostuu.

Tutkimuksen eettiset ohjeet tulossa mahdollisesti syksyllä 2024. Ne luovat hyvän pohjan tutkimus-,kehittämis- ja innovaatiotoiminnalle.

Osallistujia: 1 + 1

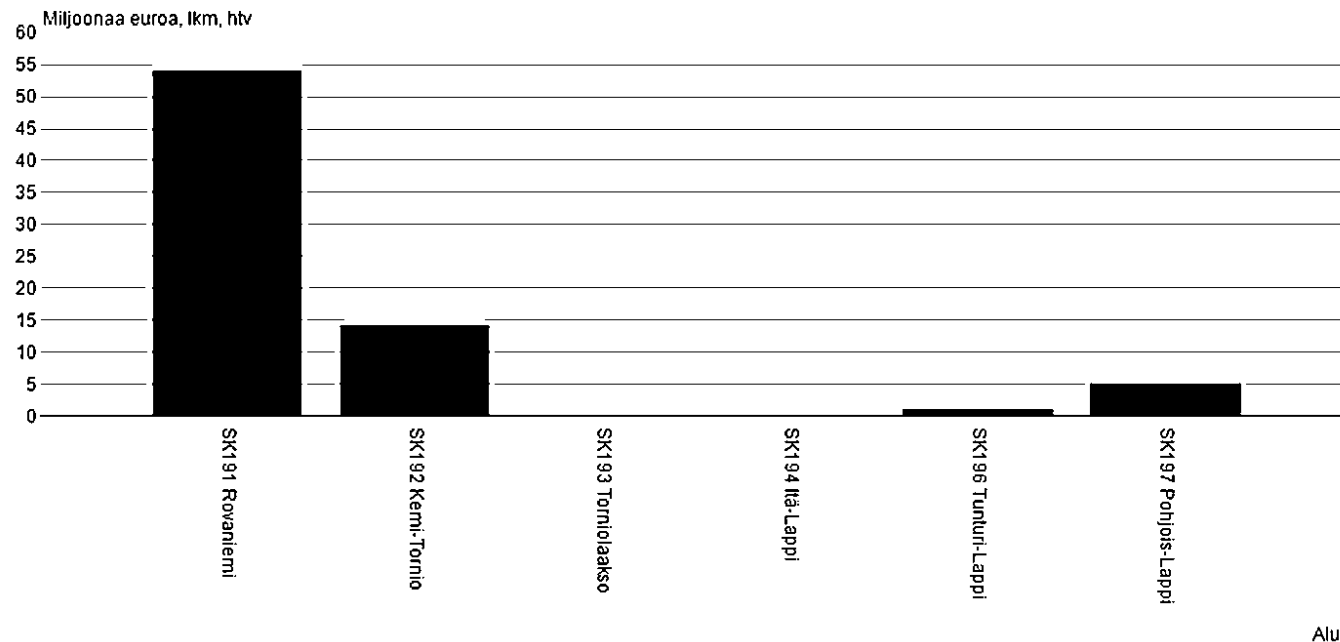
Haastateltavana: Niila Rahko

Tilastokeskus

TKI - toiminta Lapissa **tällä hetkellä**

*Lapissa tutkimus- ja kehittämistoiminta
painottuu pääosin Rovaniemelle.*

Tutkimus- ja kehittämistoiminta seutukunnittain muuttujina Alue. Yhteensä, T&k-menot (milj.EUR), 2022.

Tilastokeskus 2024

Tutkimus- ja kehittämistoimintaa tehdään mm. Lapin yliopistossa, Lapin amk:ssa ja toisen asteen koulutusta tarjoavissa yksiköissä.

Hanketoiminta on vireää, mutta niistä saatavia tuloksia voitaisiin hyödyntää alueella paremmin.

TKI - keskittymien nykytilanne Suomessa

Painopisteet vaihtelevat alueiden erityispiirteiden ja tarpeiden mukaan.

Healt Proof Helsinki

Terveydenhuollon TKI – toiminnan ja yritysten yhteistyöverkosto, joka koostuu innovatiivisista startupeista monikansallisiin konserneihin.

Testausympäristöt ja asiantuntijapalvelut terveysteknologian, sekä lääketieteellisen tekniikan alan yrityksille.

- Sähköisten terveystietorekisterien tutkimus
- Kliinisiä laitteita koskeva tutkimus
- Lääkinnällisten laitteiden prototyyppien valmistus
- Tuotteen validointi vertailumittausten perusteella
- Käytettävyydestä kohdeympäristössä
- Asiantuntijan arvio

Ydinryhmänä Helsingin kaupunki, HUS ja Metropolia.

Innovaatiokeskus HealthHub Finland EDIH

Keskittetty palvelupiste terveyden ja hyvinvoinnin digitaalisten ratkaisujen kehittämiseen sekä portti suomalaiseen terveys- ja hyvinvointitietoon.

Oulu Health

Tavoitteena on nopeuttaa terveysteknologioiden käyttöönottoa, vauhdittaa terveysteknologia-liiketoimintaa, sekä luoda parempia ratkaisuja kansalaisten hyödyksi.

- **Lisätä tietämystä** jakamalla parhaita käytäntöjä ja asiantuntemusta
- **Edistää innovointia** luomalla ja tarjoamalla uusia työkaluja, menetelmiä, sekä ohjeita
- **Rakentaa ja koordinoi** uusia tutkimus- ja innovaatiokumppanuuksia

Health Turku

Lääketeollisuuden, diagnostiikan ja terveysteknologian osaamiskeskus. Erityinen vahvuus kuvantaminen ja siihen kuuluvat laitteet ja data.

Terveyskampus Turku toimii osaamiskeskittymänä ja tarjoaa mahdollisuudet tutkimustoiminnalle, innovaatioille ja yritys yhteistyölle.

Satakunta, Pori

Satakunnassa on yli 100 yrityksen automaation, robotiikan, tunnistusteknologian ja tekoälyn Robocoast – yritys keskittymä, jossa yritysten lisäksi mukana myös tutkimus-, koulutus- ja kehitysorganisaatioita.

- **Robotiikan ja terveysteknologian tutkimus ja testaus.** Esimerkiksi MeWet älykoti

Tampere Health

Terveysteknologian ja biotieteiden ekosysteemi.

Tutkimuksen, yritysten ja klinikan välinen yhteistyö on Tampereella vahvaa, ja se tarjoaa hyvän kasvun ja innovointipohjan terveydenhuoltoon ja lääketieteeseen liittyville toimijoille.

Tampereen seudulla kehitystoiminta kohdistetaan:

Lääketeollisuuteen ja lääketieteelliseen biotekniikkaan | lääketieteellisiin laitteisiin ja sairaalatarvikkeisiin | terveydenhuollon tietotekniikkaan ja digitaaliseen terveydenhuoltoon | testaus- ja koulutusympäristöihin sekä yritysten uudelleensijoittamispalveluihin.

HHub Jyväskylä

Innovaatioekosysteemi, joka **tuo yhteen liikunnan, suorituskyvyn ja hyvinvoinnin tutkimuksen**, yritykset, osaajat ja sijoittajat.

Ideologia perustuu ennaltaehkäisevään terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen sekä suorituskyvyn optimointiin.

Teknologialla, digitaalisuudella ja yritysten uusilla ratkaisuilla on iso rooli ihmisten hyvinvoinnin tukemisessa ja loukkaantumisten ennaltaehkäisyssä.

Kuopio Health

Avoin innovaatioekosysteemi

*Vaikutuspiirissä 1100 terveysalan yritystä
Kuopion seudun liikevaihdosta 20 – 30% terveysalalta.*

*Visio: Kuopio Health visioi maailmaa, jossa
innostava ja hyvin koordinoitu ekosysteemi
muokkaa globaalin terveyden ja hyvinvoinnin
tulevaisuutta.*

*Missio: Ekosysteemin kasvun ja menestyksen
edistäminen yhteistyöllä ja innovaatiolla.*

Kärkiosaamisalueet:

- > Geeniterapiaan perustuvat lääkevalmisteet*
- > Neurotieteet ja aivoterveys*
- > Sosiaali- ja terveyspalveluiden tehokkuus*

Tavoitteet vuoteen 2027:

- > 50 uutta yritystä Kuopio Health ekosysteemiin.*
- > 50 pilotoitua älykästä ratkaisua.*
- > Terveysdataan liittyvien TKI - hankkeiden volyymin nostaminen 50 m€ tasolle.*

Kuopion terveysalan innovaatioekosysteemin toiminta

1. Todellisten haasteiden tunnistaminen ja jakaminen
2. Edistetään nykyisten ratkaisujen ketterää käyttöönottoa
3. Edistetään muutosta kohti avointa innovaatiokulttuuria
4. Infrastruktuurin ja kliinisen saatavuuden edistäminen
5. Osaamisen lisääminen, koulutus ja asiantuntijoiden käyttömahdollisuudet
6. Huippuosaaminen sisäisessä ja ulkoisessa viestinnässä

Miksi Kuopio Health?

• Ekosysteemin toimijoiden välisen vuorovaikutuksen, yhteistyön ja tietämyksen puute.	Ilman osuuskuntaa yhteistyön ja vuorovaikutuksen määrä jää liian vähäiseksi.
• Hidas ja kapea innovaatioputki.	Innovaatiot jäävät vähäiseksi, jos ei ole keskustelua toiminnan tukena.
• Paikallisen infrastruktuurin ja kliinisten testausympäristöjen rajallinen saatavuus ja käyttö.	Olemassa olevat testausalustat jäävät piiloon.
• Pätevien ammattilaisten osaamisvaje ja puute.	Osaamiseen ja ammattitaitoon jää aukkoja.
• Ekosysteemin vähäinen näkyvyys ja tietoisuus	

**Benchmarking – matka
Kuopioon 08.- 10.04.2024**

Hyvinvointialan näkymät lapissa

Vahvuudet

- Koulutusmahdollisuudet ja koulutusosaaminen hyvällä tasolla
- Sote-valmistelun toimielimet tuovat esille sotetoimijoiden näkökulmat
- **Ennakointitietoa kerätään ja hyödynnetään suunnittelussa**
- **Alueellinen yhteistyö on parantunut Covid19-suunnittelun myötä, rakennettu yhdessä varautumissuunitelmia ja toimintamalleja**
- Uusia koulutusinnovaatioita hyödynnetään esim. osaamisen arvioinnit, VOO-malli

Mahdollisuudet

- Työn houkuttavuuden kasvattaminen soveltuville ja motivoituneille tekijöille.
- **Uudet hybridit palveluiden tuottamismallit, hyödynnetään digitaalisia välineitä, verkostoitumista ja etäosaamista enemmän**
- Työolot, työhyvinvointi ja palkkaus kuntoon
- Työuralla etenemisen mahdollisuuksien parantaminen, urakehitysmallit, erikoistuminen jne.
- **Johtamisen kehittämisellä nuorien sitouttamiseen, positiivinen ja valmentava johtaminen**
- Työperäinen maahanmuutto, työyhteisön valmennus vastaanottamaan eri kulttuurista tuleva työkaveri
- **Asiakkaiden osallisuuden lisääminen yhteistyössä ja palveluissa.** Esim. voitti-kortit menetelmä
- **Hytetu-ennaltaehkäisevän työn ja tulosten merkitys tunnistetaan ja kehittämistyön tarve tunnistetaan**

Heikkoudet

- Rekrytoinnissa on vakavia haasteita, alalla pito- ja vetovoimaongelmia
- **Tietojärjestelmien kirjavuus**
- Koulutuksen ja käytännön kohtaanto parantunut, mutta muuttuva käytännön työ on haastava koulutusjärjestelmälle
- **Palvelujärjestelmässä muutoksen luomaa epävarmuutta ja roolien muutosta**
- Esihenkilöiden johtamisosaamisessa puutteita
- **Väestön kasvava ikääntyminen nostaa kaikkien hyvinvointipalveluiden tarvetta**

Uhat

- Uudet terveysuhat
- Alan koulutuksiin hakeutuminen vähenee
- **Alueellinen yhteistyö ei toimi, ei ole yhdenmukaisuutta eikä tasa-arvoa**
- **Palvelut keskittyvät**
- Työvoimapula
- **Johtamisen osaaminen ja resurssi vähenee**
- **Hytetyöhön voi syntyä raja-aita kunnan ja hyvinvointialueen välille, vastuujako heikentyy**

Tunnistetut tarpeet ekosysteemitöiminnälle.

Yhteistyö ja rakenne

Eri toimijat saman pöydän ääreen

- Yhteistyötä toivotaan ja tarvitaan.
- Tietoisuus eri toimijoiden toiminnasta

Avoim yhteistyö ja tiedottaminen

Myös aluehallitukseen.

Yhteistyö houkuttelevaksi

Toivotaan konkretiaa!

- Realistinen ja joustava
- Tunnettu ja kansainvälinen
- Boxin ulkopuolelta ajattelu

Toimiva rakenne, selkeä työnjako ja aito tahtotila yhteistyöhön, sekä sen kehittämiseen/lisäämiseen.

Ekosysteemin rakenne on tärkeä hahmottaa.

Määrätietoinen johtaminen

Selkeä rakenne ja tavoitteet

Hyvinvointialueen rooli/sitoutumisen taso?

Kehitystoiminta

Systeeminen näkökulma

Lähestymistapa laajalla skaalalla eri kohderyhmiin.

Uusia näkökulmia palvelupolkujen- ja prosessien rakentamiseen.

Sijainti ja väestö

Lapin erityispiirteiden huomioiminen

- Luonnon arvojen huomioiminen
- Oman osaamisen esille tuominen

Alueellisen hankerahoituksen hyödyntäminen

Yhteistä hanketyöskentelyä

Saamalaisten osallistaminen

kaikessa TKI - kehittämistyössä.

Järjestöt mukana palveluiden suunnittelussa

alusta asti

Tiedon keruu

Yhteinen alusta

Tiedon jakaminen ja saaminen helpottuu.

Tutkitun tiedon ja hiljaisen tiedon yhdistäminen

hyvinvoinnin näkökulmasta

Tiedolla johdettavaa vaikuttamista

koko maakunnan kehittämiseksi

Vision kiteyttäminen, toimijoiden roolit ja konseptin mallintaminen

- ✓ Kiteytetyt tarpeet, kehittämissisällöt ja toimijaverkosto havainnollistettuna
- ✓ Ekosysteemit toiminnan mallintaminen hankkeen pohjalta

Euroopan unionin
osarahoittama

LAPIN LIITTO

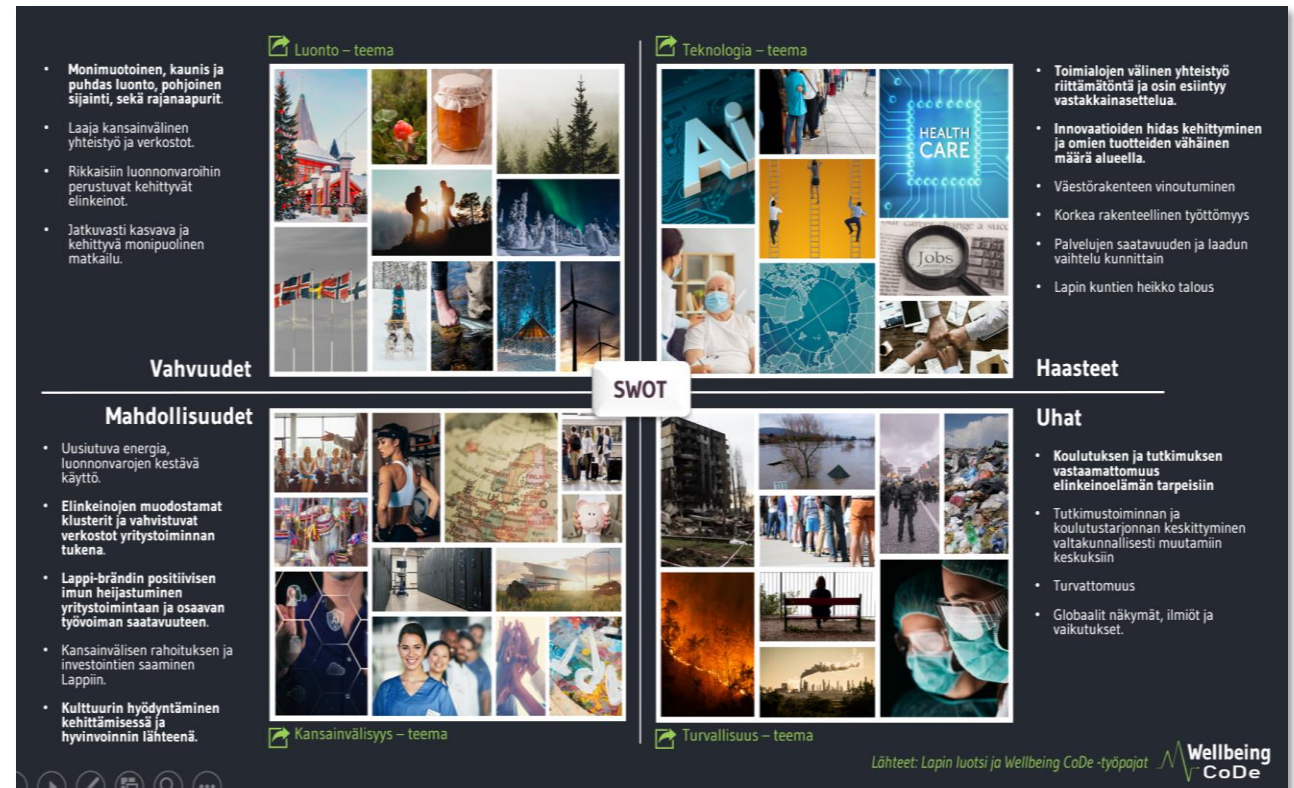
innokaupungit

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

LAPIN AMK¹
Lapland University of Applied Sciences

Kartoitetut haasteet ja mahdolliset kehittämissisällöt ekosysteemitoinnalle.

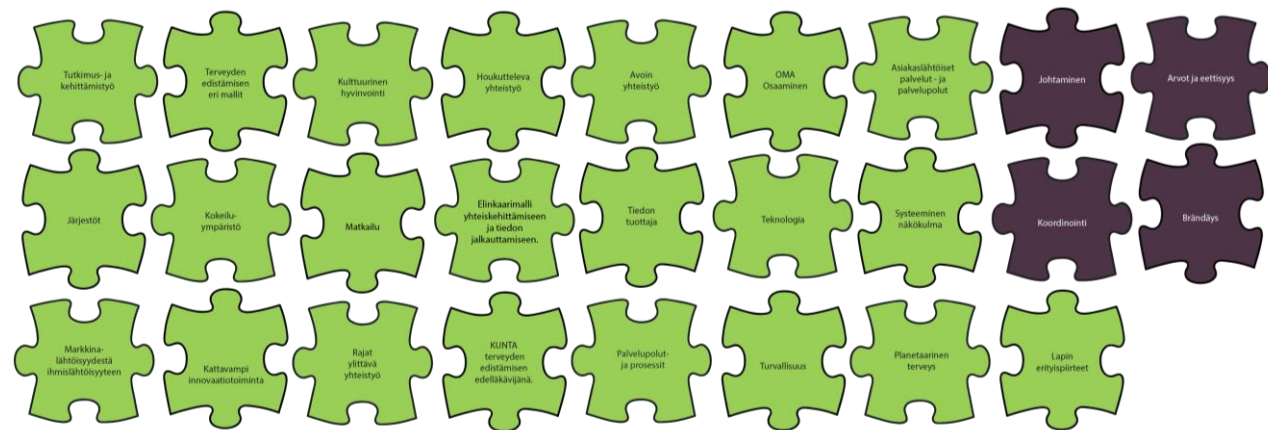
Ensimmäiset haasteet:

- *Lapin laaja-alue ja pitkät etäisyydet*
- *Tavoitteellisuus Innovaatiotoiminnassa*
- *Digitalisaation tehokas hyödyntäminen*
- *Lapin hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden keskittymä*
- *Johtamiskysymys ja toimijoiden roolit ratkaistava*

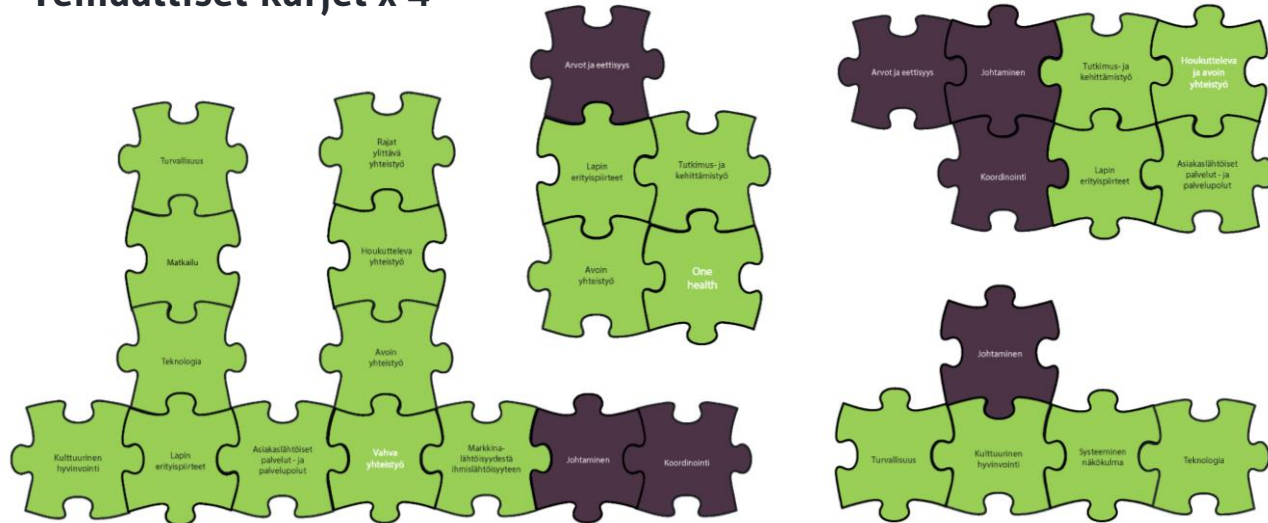
Yhteinen työpaja

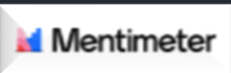
Vision kiteyttäminen temaattisten kärkien kautta

1. *One health*
2. *Lapin erityispiirteet*
3. *Avoin-, vahva- ja rajat ylittävä yhteistyö*

Temaattiset kärjet x 4

48 vastausta

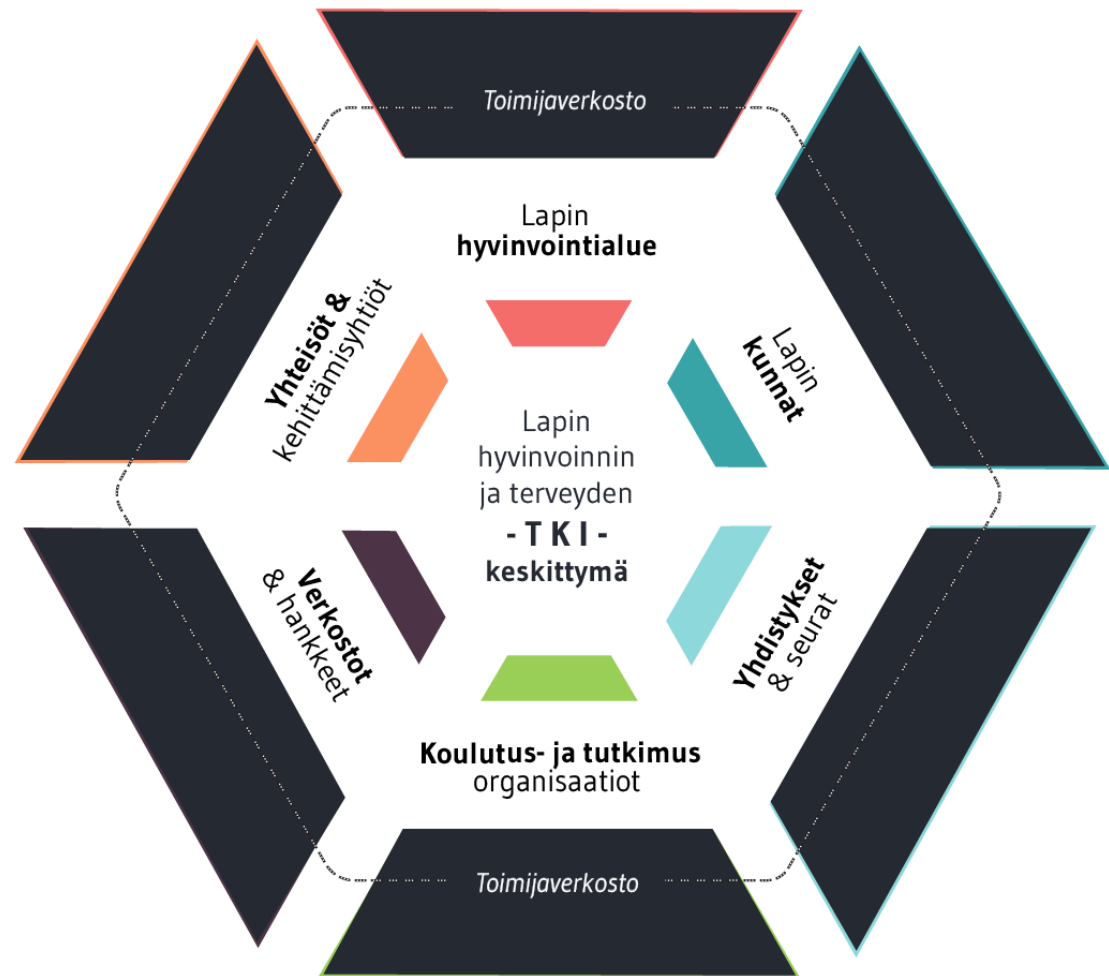
Toimijaverkosto organisaatiotasolla

- *Lapin hyvinvointialue*
- *Järjestöt*
- *Kunnat*
- *Lapin yliopisto*

Lapin hyvinvoinnin ja terveyden TKI – keskittymän toimijaverkosto

- Lapin hyvinvointialue
- Lapin kunnat
- Yhdistykset ja seurat
- Koulutus- ja tutkimusorganisaatiot
- Verkostot ja hankkeet
- Yhteisöt ja kehittämissyhtiöt

Lapin hyvinvoinnin ja terveyden TKI – keskittymän toimijoiden roolit

Hyvinvointipalvelujen tuottaja ja kehittäjä
Julkisen terveydenhuollon kumppani,
IT - palvelut ja teknologian asiantuntijuus,
Käännös - ja tulkkaukspalvelut,
Yhteistyö turvallisen asuinympäristön
ja auttamisverkoston luomisessa

Y
R
I
T
Y
K
S
E
T

Lapin hyvinvointialue

Tutkimus- ja kehittämistyö, linkkinä toimiminen YTA-alueelle sekä kokeiluympäristön tarjoaminen uusille innovaatioille.

Lapin kunnat

Ennaltaehkäisevä toiminta ja ennakoivat palvelut, tiedon tuottaja ja vaikuttavien rakenteiden mahdollistaja. Vuodesta 2025 alkaen kuntien vastuulla myös työllisyyspalvelut.

Yhdistykset ja seurat

Asiantuntijatieto, koulutus ja mahdolliset kokeilualustat. Terveyden edistämisen mallien toteuttaja ja hyvinvointipalvelujen tuottaja. Yhteistyötyökumppani tiedon tuottajana sekä toiminnan kehittäjänä.

Koulutus- ja tutkimusorganisaatiot

Tutkimus-, kehittämis-, ja innovaatiotyön, sekä kehittämisympäristöjen toteuttaminen. Opiskelijayhteistyön mahdollistaminen projekti – tai näyttötöiden kautta. Opetus- ja koulutustoiminta.

Verkostot ja hankkeet

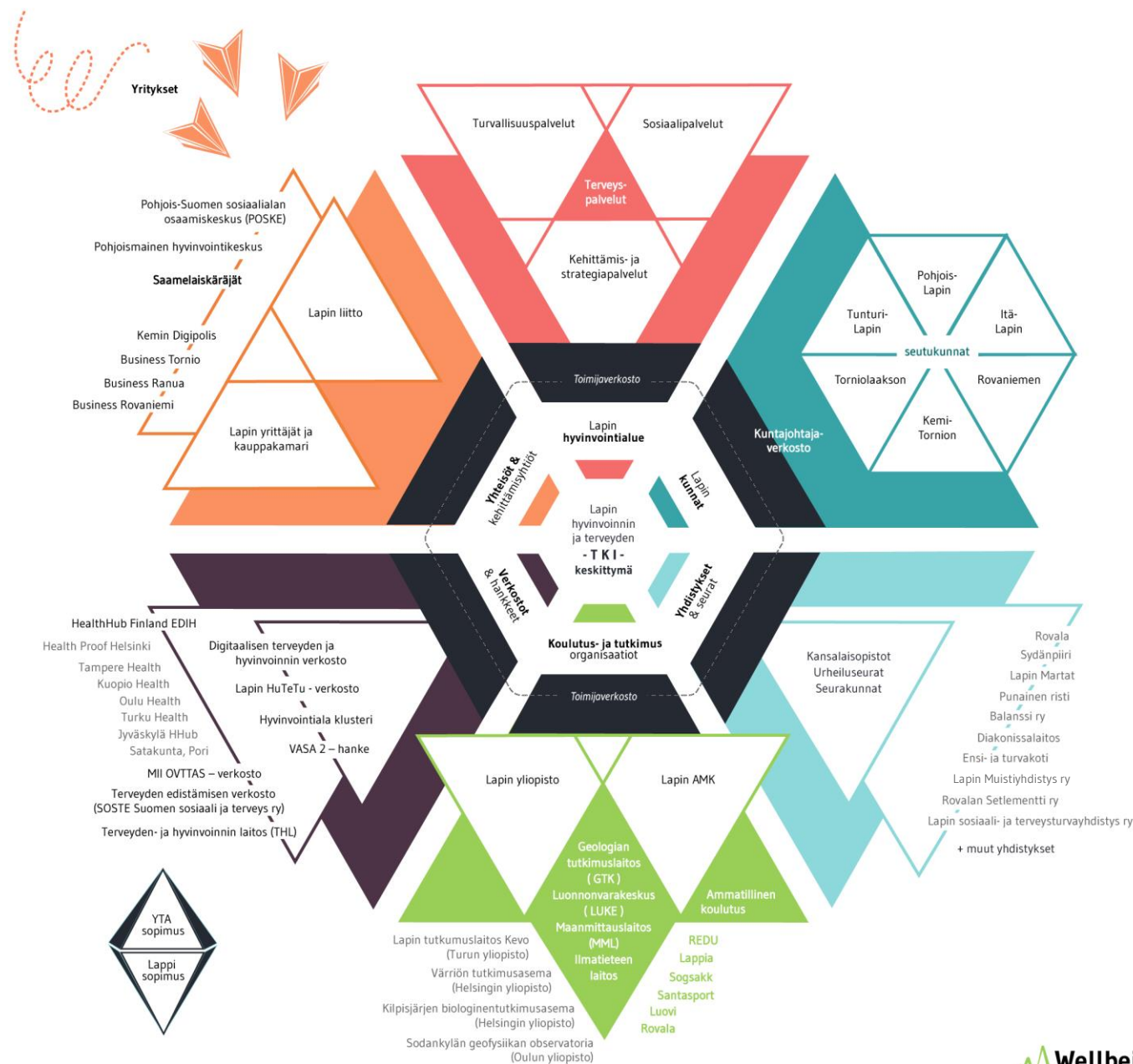
Kehitystyö, yhteistyömahdollisuudet, kumppanuudet, tiedon jako ja kanava, sekä vertaistuki.

Yhteisöt ja kehittämissyhtiöt:

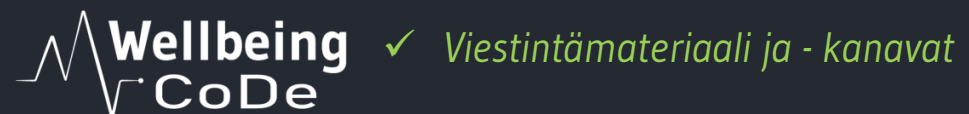
Yritysyhteistyö, yhteiskehittäminen, viestintä, tutkimustyölle julkisuutta ja jalansijaa, alueellisen hankerahoituksen hyödyntäminen ja kumppanuuksien kehittäminen.

Lapin hyvinvoinnin ja terveyden ekosysteemitöiminnan mallintaminen

- Lapin hyvinvointialue
- Lapin kunnat
- Yhdistykset ja seurat
- Koulutus- ja tutkimusorganisaatiot
- Verkostot ja hankkeet
- Yhteisöt ja kehittämissyhtiöt

Koordinaatio ja viestintä

Euroopan unionin
osarahoittama

LAPIN LIITTO

innokaupungit

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

LAPIN AMK⁷
Lapland University of Applied Sciences

Viestintämateriaali ja -kanavat

Tapahtuma | Sote ja digitalisaatio – yhteistyöllä sykettä kehittämiseen ja innovaatiotoimintaan 24.4.2024

Materiaalit | [Wellbeing CoDe \(ulapland.fi\)](https://ulapland.fi) & [Hankkeet - Lapin AMK](#)

Lisätietoja hankkeesta

Euroopan unionin
osarahoittama

LAPIN LIITTO

innokaupungit

Mirja Kontiosalo | Projektipäällikkö

040 659 8042

mirja.kontiosalo@ulapland.fi

Lapin yliopisto

Kaukiainen Sirpa

040 052 6897

sirpa.kaukiainen@lapinamk.fi

Lapin ammattikorkeakoulu

Mikkola Outi

044 478 0230

outi.mikkola@lapinamk.fi

Lapin ammattikorkeakoulu

Jaskari Annakaisa

040 568 5929

annakaisa.jaskari@ulapland.fi

Lapin yliopisto